

מרחבים של אזרחות משותפת مجالات من المواطنة المشتركة

יחידת העמקה

שם הארגון	מרחבים, המכון לקידום אזרחות משותפת בישראל
כתובת הארגון	סוקולוב 21 רמלה 7220529
שם איש הקשר כתובת מייל ומס' טלפון	אוהד יפה, 050-7286755 ohad@merchavim.net
שם היחידה	"מרחבים של אזרחות משותפת" "مجالات من المواطنة المشتركة"
רציונל היחידה	<p>מרחבים של אזרחות משותפת הינה תכנית חינוכית לקידום אזרחות משותפת, בעברית ובערבית, המיועדת לבתי ספר בחינוך הממלכתי והממלכתי ערבי. התוכנית המוצעת על ידנו כיחידת העמקה במסגרת לימודי האזרחות בכיתה ט', כוללת 23 שעות למידה וכן הצגת אפשרויות והנחייה לפרויקט גמר של אזרחות משותפת פעילה.</p> <p>הערכה המוצגת כאן פותחה על ידי קבוצה רב גונית של מורים ומורות ובבסיסה ההנחה שהחינוך לאזרחות צריך לכלול את המרכיבים הבאים (פירוט התפיסה התיאורטית המבוססת על פרופ' מייקל וולצר, מופיע בערכה):</p> <ul style="list-style-type: none"> • חשיפת הלומדים והלומדות לנרטיבים השונים בחברה. • חשיפה לערכי היסוד של אזרחות ודמוקרטיה בהתמודדות עם דילמות אזרחיות. • הכשרה והעצמה של התלמידים כאזרחי העתיד. <p>ואכן, התוכנית מביאה בפני התלמידים והתלמידות סיפורים וקולות אישיים של מגוון אנשים וקבוצות מהחברה הישראלית, מציגה ידע ומידע מחד ובסיס ערכי של זהות, נגישות והוגנות מאידך ומציעה דרכי פעולה לעשייה אזרחית.</p>
מטרות לימודיות	<ul style="list-style-type: none"> - להכיר את הקבוצות השונות השותפות לאזרחות הישראלית - לברר את מגוון הזהויות של כל אחד ואחת מאתנו - להבין ולחוות את הקשר בין זהות, נגישות והוגנות - לעודד את התלמידים לעשייה ולפעילות לקידום נגישות והוגנות בבית הספר והקהילה
פירוט הנושאים בהם עוסקת יחידת העמקה	<p>הערכה כוללת מאמרים, קטעי מידע רלוונטיים ופעילויות סדנאיות, חוויתיות וייחודיות במגוון רחב של נושאים: 'כיצד נוצרת זהות', 'מקומה של ההיסטוריה בעיצוב זהות', 'נגישות של מהגרים ושל עולים חדשים', 'אי שוויון במגזר החרדי', 'מצבם של הנכים בישראל', 'נגישות של נשים ומגדר' ועוד.</p> <p>במהלך תהליך הלמידה עוסקים התלמידים והתלמידות בהרחבת הידע התיאורטי, בקריאת מאמרים וטקסטים, בפיתוח חשיבה ביקורתית ומתנסים בהצגת עמדות ובשאלות שאלות אזרחיות על המציאות במדינת ישראל.</p>
מושגי היסוד באזרחות בהם	התוכנית 'מרחבים של אזרחות משותפת' מתמקדת אם כך בשלושה

משרד החינוך – وزارة التربية والتعليم
 המזכירות הפדגוגית – السكرتارية التربوية
 הפיקוח על הוראת האזרחות – التفتيش على تعليم المدنيات

<p>מושגים מרכזיים: זהות, נגישות והוגנות ובמסגרתה, תוכלו/ את/ה, המורה לאזרחות, לעסוק במושגים מרכזיים מתוכנית הלימודים באזרחות:</p> <ul style="list-style-type: none"> - זהות אישית וזהות קבוצתית - שסעים בחברה הישראלית וכבוד האדם - התחשבות בצרכי הזולת וגילוי סובלנות לדעותיו - עיקרון זכויות האדם וזכויות טבעיות - רוב ומיעוט - פלורליזם ומרחבי ההסכמה - אפליה ואפליה מתקנת - מעורבות האזרחים במשטר דמוקרטי <p>פירוט הפרקים:</p> <p>הפרק הראשון בערכה עוסק במושג הזהות: בתחילה יש התמקדות במושג הזהות האישית ובהמשך מתרחב הדין לעיסוק בזהות קבוצתית. הפרק בודק כיצד נוצרת זהות ובמקביל את הקשר שבין היסטוריה לזהות. לאחר מכן ישנן דיון בסטריאוטיפים וביחס שלי אל האחר.</p> <p>במהלך תהליך הלמידה יכול המורה לעסוק במושגים מתוכנית הלימודים באזרחות כמו: זהות, דינמיות של זהויות, זכויות טבעיות כגון חופש הדת, פלורליזם ושוויון זכויות.</p> <p>הפרק השני בערכה עוסק בנושא הנגישות. מושג זה נבדק ביחס למושגים נוספים כגון זהות והוגנות. מטרותיו הם:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. בדיקת מושג השוויון ומקומות בהם מתקיים אי שוויון. 2. דמוקרטיה במבחן הנגישות בהסתכלות על מגזרים שונים (דתיים, ערבים, נשים, מהגרים) 3. בדיקת הקשר שבין זהות לנגישות והאם יש בו הוגנות? <p>במהלך תהליך הלמידה יכול המורה לעסוק במושגים מתוכנית הלימודים באזרחות כמו: אפליה ואפליה מתקנת, שוויון וחרות עבור קבוצות שונות בחברה בישראל, הכרעת הרוב וזכויות המיעוט, רוב ומיעוט במדינת ישראל, זכויות אדם.</p> <p>הפרק השלישי בערכה עוסק בנושא גבולות ההסכמה והוא כולל הפעלות – המתבססות על המושגים זהות ונגישות ומבקש לייצר בכיתה בסיס לקיום אזרחות משותפת וקיום דיאלוג בכיתה ובביה"ס. בנוסף, בפרק זה, המורה יכול להקנות כלים ליצירת אזרחות פעילה.</p> <p>מושגים מרכזיים מתוכנית הלימודים באזרחות איתם ניתן לעבוד בפרק זה הם אפליה ואפליה מתקנת, שוויון וחרות עבור קבוצות שונות בחברה בישראל, הכרעת הרוב וזכויות המיעוט, רוב ומיעוט במדינת ישראל, זכויות אדם.</p>	<p>עוסקת יחידת הלימוד</p>
<p>קידום חברה הוגנת יותר בה מתקיים שוויון והזדמנויות, כבוד ותחושת שייכות לכל אזרח ללא קשר לזהותו ומוצאו.</p> <p>הבנה כי האזרחות היא המשותפת לכלל הקבוצות בחברה הישראלית וככזו היא בעלת חשיבות ומשמעות גדולה.</p>	<p>ערכים אזרחיים אותם מחזקת יחידת הלימוד</p>
<p>ערכה זו מציעה דרך מרעננת וחוויתית להתמודד עם מושג האזרחות והדילמות החברתיות והאישיות הטמונות בחובו. הערכה כוללת טקסטים מקוריים, הפעלות ייחודיות ודרכי הוראה מגוונות וכן את הקלטת "אני לא כזה" שהופקה ע"י אגף מרכזי הפסג"ה וכוללת סרטונים נלווים להמחשת הנושא.</p>	<p>עזרים/חומרים נלווים לתוכנית</p>

משרד החינוך – وزارة التربية والتعليم
 המזכירות הפדגוגית – السكرتارية التربوية
 הפיקוח על הוראת האזרחות – التفتيش على تعليم المدنيات

הגרסא בערבית כוללת גם חוברת לתלמיד.	
יישום הלמידה באמצעות עשייה כיתתית או אישית להנגשת מקומות בבית הספר ו/או בקהילה.	פעילויות בית ספריות/חוץ כיתתיות הקיימות בתוכנית
<p>התוכנית חווייתית, מעוררת מחשבה, וכוללת פעילויות/הפעלות מגוונות: סדנאות, דיונים, משחקי תפקידים ועוד. במהלך תהליך הלמידה עוסקים התלמידים והתלמידות בהרחבת הידע התיאורטי, בפיתוח חשיבה ביקורתית ומתנסים בהצגת עמדות ובשאלות שאלות אזרחיות על המציאות במדינת ישראל.</p> <p>במקביל, מציעה התוכנית בסיס ייחודי למעורבותו של התלמיד בחיים הציבוריים ומכוונת לעשייה פעילה לקידום הנגישות בקהילה במסגרת הכיתתית/בית ספרית.</p>	דרכי הפעלה
אין	תיאור משימת ההערכה החלופית המוצעת ביחידת הלימוד
עברית וערבית	שפות בהם כתובה התוכנית